

RADA GMINY WOLA UHRUSKA

ul. Parkowa 5

22-230 WOLA UHRUSKA

**Uchwała Nr XXI/148/2017
Rady Gminy Wola Uhruska
z dnia 30 marca 2017 r.**

w sprawie uchwalenia Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2017-2019

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.), art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575, z późn. zm.) – **Rada Gminy uchwała, co następuje:**

§ 1

Uchwała się Gminny program wspierania rodziny na lata 2017-2019 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICĄ RADY
[Podpis]
mgr Marek Kaszneruk

Gminny program wspierania rodziny na lata 2017-2019

I. Wprowadzenie

Rodzina jest pierwotnym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtują się postawy zachowania i poglądy oraz umiejętność oceny sytuacji. Są to normy niezbędne do egzystowania. Właściwe wychowanie i prawidłowa opieka na dzieckiem to silna podstawa dla jego przyszłego znaczenia w społeczeństwie. Może to się odbywać tylko w prawidłowo funkcjonującej rodzinie, jako pierwszej komórce społecznej, z jaką styka się młody człowiek.

Proces kształtowania osobowości oraz przekazywania systemu uniwersalnych wartości jest procesem trudnym, ale absolutnie koniecznym. W dzisiejszych czasach można zaobserwować różne modele rodzinne, także te niewolne od wypaczeń i braków. Istnieją różne zagrożenia, które mogą rzutować na proces wychowania dziecka. Dezorganizują one rodzinę.

Przyczynami takich sytuacji mogą być: alkoholizm, narkomania, zła sytuacja bytowa czy zdrowotna rodziny, brak należytego przygotowania rodziców do ich ról i wszelkie inne czynniki stojące na drodze bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego. Te negatywne aspekty funkcjonowania rodziny prowadzą do patologii społecznej mogą powodować m. in. umieszczanie dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka. Pomoc w założeniach ma prowadzić do sytuacji w której rodziny zaczną w sposób samoistny przezwyciężać problemy, działając skutecznie przy udziale własnych środków, a także zasobów jakie gwarantuje środowisko.

Oto powód, dla którego pomoc społeczna jest zobowiązania utworzyć program wspierania rodziny w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemów na szczeblu lokalnym. Wyrazem dążenia do poprawy funkcjonowania rodziny jest trzyletni Gminny program wspierania rodziny, który określa specyfikę zadań oraz sposób w jaki mają one zostać zrealizowane - jest to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym art. 179 ust.2 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.).

Celem programu jest poprawa sytuacji bytowej rodzin dotkniętych problemami społecznymi i zapobieganie patologiom (uzależnieniom, przestępczości i przemocy).

II. Podstawą działań ujętych w programie są akty prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 585, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 poz. 195, z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860).
5. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518, z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).
7. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. w wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 poz. 487, z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2016 r. poz. 224, z późn. zm).

III. Diagnoza społeczna

Na koniec 2016 roku liczba mieszkańców Gminy Wola Uhruska wynosiła 4026 osób (mieszkańcy stali i czasowi), w tym 2071 kobiet i 1955 mężczyzn, natomiast osób do 18 roku życia było 621, stanowiło to 15,42% ogółu (dane na koniec 31.12.2016 r. uzyskane z Ewidencji Ludności Gminy Wola Uhruska). Na terenie Gminy Wola Uhruska jest 16 sołectw. Gmina Wola Uhruska jest gminą o najwyższym wskaźniku bezrobocia na terenie powiatu włodawskiego. Wskaźnik bezrobocia na dzień 31.12.2016r. w powiecie włodawskim wyniósł 18,4%, natomiast w województwie lubelskim wskaźnik ten wynosi 10,1%, a w kraju 8,2%. Liczba osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włodawie z gminy Wola Uhruska wynosiła 332, w tym 160 mężczyzn i 172 kobiet. Z czego z prawem do zasiłku było 37 osób - w tym tylko 15 kobiet, zaś długotrwale bezrobotni to 228 osób - w tym 129 kobiet. Liczba bezrobotnych po 50 roku życia wynosiła 82 osoby, w tym 33 kobiety, a do 30 roku życia 97 osób, w tym 55 kobiet. Natomiast w przedziale wiekowym od 18 do 25 roku życia było zarejestrowanych 48 osób, w tym 24 kobiety.

Czynnikami wpływającymi na tak duże bezrobocie jest brak zakładów pracy, spółdzielni produkcyjnych oraz słaby rozwój działalności usługowej. Większość z działających w przeszłości zakładów pracy upadła, a nowe nie powstały. Osoby bezrobotne często nie posiadają kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Towarzyszy temu mała aktywność bezrobotnych w zdobywaniu nowych kwalifikacji zawodowych. Połączenie i wpływ tych negatywnych czynników prowadzi do patologii, a tym samym do stopniowego wykluczenia społecznego. Niepokojącym zjawiskiem są migracje ludzi młodych, którzy wyjeżdżają do dużych miast lub za granicę w poszukiwaniu pracy ze względu na trudną sytuację na naszym rynku pracy. Kolejnym problemem naszej gminy jest starzenie się społeczeństwa. Wskazują na to dane na koniec 31.12.2016 r. pozyskane z Ewidencji Ludności Gminy Wola Uhruska, tj. liczba kobiet w wieku 60 lat i więcej wynosiła 611, a liczba mężczyzn w wieku 65 lat i więcej wynosiła 258, co stanowi 21,58 % ogółu mieszkańców.

Od kwietnia 2016r. GOPS w oparciu o ustawę z 11 lutego 2016 o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci realizował program tzw. 500+. Z tej formy pomocy w naszej gminie

skorzystało 295 rodzin, świadczeniem objęto 478 dzieci. Ogółem wypłacono 4151 świadczeń na kwotę 2 050 315 zł. Program ten spowodował podniesienie standardu życia rodzin, wzrosło poczucie bezpieczeństwa, poczucie godności, wzrosła samoocena. W wielu rodzinach zmalał poziom ubóstwa. W aspekcie demograficznym program 500+ nie wpłynął na zwiększenie liczby urodzeń. Zdanych statystycznych wynika, że: w 2013 roku było 25 urodzeń (51 zgonów), w 2014 roku 34 urodzeń (42 zgonów), w 2015 roku 36 urodzeń (74 zgonów), w 2016 roku 34 urodzeń (55 zgonów).

Realizacja ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wpływa na skuteczną pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci oraz skuteczną ochronę dzieci i pomoc dla nich poprzez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. W celu zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej i wzmacnianiu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zachodzi konieczność udzielania daleko idącego wsparcia tym rodzinom. Wyżej wymieniona ustawa wprowadziła stanowisko asystenta, który na co dzień wspiera rodzinę w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Z terenu Gminy Wola Uhruska w 2016 roku w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało troje dzieci, a rodziny objęte były opieką asystenta rodziny.

W związku z powyższym został opracowany Gminny program wspierania rodziny na lata 2017-2019.

Cel główny

TWORZENIE WARUNKÓW UMOZLIWIAJĄCYCH REALIZOWANIE WSPÓLNEJ POLITYKI NA RZECZ WZMACNIANIA RODZINY

IV. Cele szczegółowe

1. Promowanie wartości rodziny:

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest gwarancją rozwoju społeczeństwa, dlatego też ważne jest wspieranie jej rozwoju, wzmacnianie oraz promocja wartości rodzinnych.

1) Promowanie i organizowanie różnorodnych form integracji rodzin i społeczności lokalnych:

- a) środowiskowe – „spotkania rodzin” organizowane przez instytucje,
- b) umacnianie więzi rodzinnych poprzez wymianę doświadczeń międzypokoleniowych,
- c) wspieranie tworzenia lokalnych koalicji na rzecz rodziny

2) Działalność edukacyjno-informacyjna na rzecz promowania rodziny w zakresie aktywnego uczestnictwa rodziny w życiu publicznym:

- a) Organizowanie konferencji, kursów, warsztatów itp.

2. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu:

Rodzina jest głównym środowiskiem funkcjonowania swoich członków, a przede wszystkim rozwoju dziecka. Chociaż zmienia się model i warunki życia współczesnej rodziny to jest ona nadal niezastąpiona i stanowi naturalne środowisko wychowawcze, w którym młody człowiek uczy się żyć i postępować w określony sposób. W sytuacjach kryzysowych gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami

zachodzi konieczność udzielania jej pomocy m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego oraz terapii rodzinnej.

1) Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz środowiskowych form wspierania rodziny w wychowaniu dzieci:

- a) wspieranie wychowawczej roli szkoły, klubów sportowych, bibliotek, kółek zainteresowań, instytucji kościelnych itp.,
- b) wspieranie organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego w procesach wychowawczych w rodzinie,
- c) promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży,
- d) wspieranie działań dotyczących upowszechniania informacji o uprawnieniach dla rodziny i jej członków oraz o instytucjach i formach pomocy wspierających rodzinę;

2) Wdrażanie skutecznych programów zapobiegających kryzysowi rodziny i umożliwiających wyjście z sytuacji kryzysowej

- a) wspieranie rozwoju placówek ukierunkowanych na pomoc rodzinie w sytuacjach kryzysowych,
- b) wspieranie działań wychowawczych na rzecz dzieci z rodzin niepełnych,
- c) ochrona rodzin przed zagrożeniami i uzależnieniami poprzez edukację publiczną i współpracę z mediami,
- d) realizacja problemów profilaktycznych w zakresie patologii społecznej przez instytucje rządowe, samorządowe i prowadzące działalność pożytku publicznego,
- e) realizacja programów terapeutycznych i interwencyjnych w tym dożywiania,
- f) wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego,
- g) inicjowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej członków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;

3) Realizacja różnorodnych programów ukierunkowanych na ochronę dzieci, młodzieży i rodzin:

- a) zwiększenie dostępności do informacji o instytucjach i formach pomocy dla osób opuszczających zakłady karne i areszty śledcze, w tym w szczególności w zakresie terapii uzależnień,
- b) wspieranie programów ochrony rodziny przed przemocą i jej skutkami,
- c) Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa publicznego.

3. Inicjowanie i rozwój różnorodnych działań na rzecz dzieci i młodzieży

Dzieci są szczególnie narażone na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego też wymagają szczególnej troski i zainteresowania. Dbłość o harmonijny rozwój młodego pokolenia jest podstawowym obowiązkiem rodziny jak również różnych instytucji zajmujących się edukacją, zdrowiem, bezpieczeństwem w tym także socjalnym, profilaktyką zagrożeń i innych. Dlatego ważny jest rozwój różnych form wspierania dzieci i młodzieży, zapobiegający patologiom, wspierających ich proces wychowania oraz kształtowania odpowiednich postaw społecznych.

1) Wspieranie rozwoju systemu rodzinnej opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej

- a) propagowanie i inicjowanie powstawania profesjonalnych form opieki zastępczej i rodzinnych domów dziecka,
  - b) wspieranie systemu pomocy dla usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, resocjalizacyjnych oraz rodzin zastępczych,
  - c) opracowywanie i wspieranie programów umożliwiających powrót dziecka z zastępczych form opieki do rodziny naturalnej;
- 2) Wspomaganie aktywności edukacyjno-społecznej dzieci i młodzieży z terenów zagrożonych bezrobociem, ubóstwem i społeczną marginalizacją**
- a) wspomaganie środowisk poprzez propagowanie i wspieranie infrastruktury sprzyjającej właściwemu rozwojowi dzieci i młodzieży,
  - b) inicjowanie i wspieranie realizacji programów przeciwdziałających patologii wśród dzieci i młodzieży,
  - c) wspieranie realizacji programów profilaktyki uzależnień realizowanych w środowisku szkolnym i rodzinnym.

4. Wdrażanie nowoczesnych metod pracy z rodziną i dzieckiem

Istotą współczesnego kształcenia specjalistów pracujących z rodziną na jej rzecz jest dobór takich treści, które wynikają z aktualnych problemów społecznych i kierunków rozwoju polityki społecznej. Coraz trudniejsze problemy pojawiające się przed współczesnymi rodzinami które mogą prowadzić do powstawania dysfunkcji rodzinnych wymagają ugruntowanej wiedzy i nowoczesnego systemu kształcenia kadr, opartego o interdyscyplinarne wieloaspektowe podejście do problemów współczesnej rodziny.

1) Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną:

- a) prowadzenie działalności szkoleniowej w celu podniesienia kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób pracujących na rzecz rodziny;

2) Inicjowanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rodziny

- a) wspieranie wspólnych działań różnych podmiotów w zakresie tworzenia kompleksowych programów na rzecz rodziny;

V. Sposób realizacji Programu

Przewidywane formy działania w ramach realizacji celów Programu:

- 1) Systematyczna współpraca instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej;
- 2) Edukacja rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz wczesna interwencja w tych rodzinach;
- 3) Wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- 4) Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną z rodziną;
- 5) Prowadzenie kampanii na rzecz rodziny;
- 6) Upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo (strony internetowe, ogłoszenia itp.).

VI. Adresaci Programu

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Wola Uhruska.

VII. Realizatorzy Programu:

1. Program powinien być realizowany przez następujące jednostki organizacyjne gminy:
  - 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
  - 2) Urząd Gminy Wola Uhruska;
  - 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
  - 4) Punkt Konsultacyjny dla osób z problemami alkoholowymi i przemocą w rodzinie;
  - 5) Szkoły Podstawowe na terenie gminy oraz Gimnazjum w Woli Uhruskiej;
  - 6) Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Woli Uhruskiej;
  - 7) Gminna Biblioteka Publiczna W Woli Uhruskiej.
2. Jednostki organizacyjne gminy przy realizacji Programu winne współpracować z jednostkami i organizacjami takimi jak:
  - 1) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Woli Uhruskiej;
  - 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie;
  - 3) Komenda Powiatowa Policji we Włodawie;
  - 4) Sąd Rejonowy we Włodawie;
  - 5) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Włodawie;
  - 6) Placówki kulturalne;
  - 7) Stowarzyszenia i inne organizacje pozarządowe;

VIII. Określenie spodziewanych rezultatów

1. Poprawienie funkcjonowania rodzin z problemami poprzez zrealizowanie celów głównych i szczegółowych.
2. Podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w Program.
3. Gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną.
4. Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.
5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
6. Zmiana postaw społecznych.
7. Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych.
8. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin.

IX. Źródła finansowania Programu.

Zapisy zawarte w Programie będą realizowane w ramach zapisanych zadań w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

X. Monitoring

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ocena realizacji. Monitoring Programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu. Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej

analizy realizacji założeń Programu w formie raportu przedłożonego Radzie Gminy do dnia 31 marca roku następnego, którego raport dotyczył.

XI. Podsumowanie

Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć jak i tym, które w postaci zalążkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Aby podołać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Tak rozumiany Program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie systemu wspierania dziecka i rodziny.